

Список використаних джерел:

1. Дзейко Ж.О. Правовий статус вищих органів державної влади Української Народної Республіки (1917 — 1920 рр.): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 1996.
2. Єрмолаєв В.М. Історія вищих представницьких органів влади в Україні: Навч. Посібник. Харків, 2007. 280 с.
3. Українська Центральна Рада: Документи і матеріали: у 2 т. Київ, 1996. Т. 1.: 4 березня — 9 грудня 1917 р. 589 с.
4. Українська Центральна Рада: Документи і матеріали: у 2 т. Київ, 1996. Т. 2.: 10 грудня 1917 р. — 29 квітня 1918 р. 422 с.
5. Державний вістник. № 10. травня 1918 р.
6. Конституції і конституційні акти України. Історія і сучасність / ред. Ю.С. Шемшученко. Київ, 2001. 400 с.
7. Директорія, Рада Народних Міністрів Української Народної Республіки. Листопад 1918 — листопад 1920 рр.: Док. і матеріали. У 2-х томах, 3-х частинах. Київ, 2006. Том 1. 690 с.
8. Мазепа І. Україна в огні й бурі революції: у 3 т. Прага, 1942 — 1943. Т. 3. 231 с.
9. Литвин В.С. Еволюція інституту президентства у досучасній політичній історії України: повноваження, роль і місце у системі державного правління. *Суспільно-політичні процеси*. 2016. Вип. 4. С. 161—180.
10. ЦДАВО України, ф. 1065, оп 1, спр. 2а Журнали засідань Ради Міністрів Української Народної Республіки 15 грудня 1918 р. — 11 січня 1919 р. 36 арк.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

КІНДЮК Борис Володимирович,
*д.ю.н., професор, професор кафедри
теорії та історії держави і права
Тернопільського національного
економічного університету*

Актуальність теми дослідження пов'язана з необхідністю проведення розробок стосовно реалізації концепції сталого розвитку та адаптування її положень в юриспруденції. Даний термін був сформульований на міжнародній конференції 1992 р. в Ріо-де-Жанейро, яка прийняла 27 принципів з її реалізації. Незважаючи на те, що дана конференція присвячувалася питанням навколишнього середовища, вона включала до себе пункти, пов'язані з подальшим розвитком держав та юридичної науки. До їх числа відносились завдання з обмеження та поступової ліквідації неефективних моделей виробництва та споживання шляхом прийняття органами державної влади різних програм, які передбачали практичні заходи. У сфері юриспруденції ставилося завдання забезпечити баланс потреб нинішнього і майбутнього поколінь. На конференції сформовано таке визначення: сталий розвиток – це такий розвиток, який сприяє задоволенню потреб теперішнього часу, але не ставить при цьому під загрозу інтереси і потреби майбу-

тніх поколінь. При такому підході від юридичної науки потребується створення законодавчої бази для збалансованості проблем економіки, політики, соціальної сфери та екології, які в своїй сукупності являють собою засіб збереження людства. Ігнорування цього положення завжди вело до різного роду катаклізмів в політиці, соціальній сфері, екології, які призводили до зміни політичних режимів, урядів, правлячої верхівки. З іншого боку, розвиток цивілізації не може призупинити дію своїх законів, за якими вона існує, і ефективність правової системи оцінюється швидкістю реакції на ті чи інші зміни. Дію принципу сталого розвитку можна простежити на прикладі кодифікації законодавства, що відбувалися в різні історичні періоди, а також в радянській та незалежній Україні. Наприклад, на початку 20-х рр. ХХ ст. виникла необхідність створення нового законодавства, яке повинно було регулювати суспільні відносини в умовах комуністичного режиму через скасування імперського законодавства і переходу від численних актів, які приймалися у воєнний період 1917–1921 рр. до стійкої, збалансованої між собою правової системи. Так, у 1922 р. були прийняті Кримінальний кодекс, Кримінально-процесуальний кодекс, Положення про судоустрій, Цивільний кодекс, Земельний кодекс, Кодекс законів про працю та Кодекс законів про народну освіту, у 1923 р. – Закон про ліси, у 1924 р. – Цивільний процесуальний кодекс, Тимчасові будівельні правила, у 1925 р. – Ветеринарний кодекс УСРР та Виправно-трудоий кодекс.

Така нормативна база в умовах нової економічної політики (НЕП) повинна була сприяти сталому розвитку комуністичного режиму в УСРР за допомогою регламентації правовідносин у сфері економіки, охорони навколишнього середовища, будівництва, земельних відносин, охорони лісів. Дію концепції сталого розвитку у юриспруденції можна дослідити на прикладі другої кодифікації радянського законодавства, яка почалась у період «хрущовської відлиги» та призвела до змін в політиці і підходах до вирішення правових проблем. Основним завданням даної кодифікації було забезпечення сталого розвитку радянської правової системи, яка перебувала в кризовому стані після періоду тоталітаризму. В країні виникла нова соціально-політична ситуація, яка вимагала демократизації всіх сфер суспільного життя, зміни ставлення до прав людини, що потребувало свого правового закріплення. Громіздкість та складність суспільних відносин, консервативне мислення, інертний характер радянської системи призвели до того, що проведення кодифікації затягнулося до кінця 70-х рр. минулого століття. Результатом даного процесу стало прийняття Кримінального кодексу УРСР 1960 р., Кримінально-процесуального, Цивільного та ін. Дані кодифіковані акти охопили більшу частину правовідносин, які склались в тодішньому радянському суспільстві. Наступною проблемою, пов'язаною з реалізацією концепції сталого розвитку, є знаходження балансу між покаранням та штрафними санкціями. З точки зору інтересів держави утримання місць позбавлення волі вимагає значних коштів на забезпечення їх функціонування, стабільної роботи, виплати заробітної плати працівникам та інших витрат. Одночасно з цим особи, які перебувають у таких місцях, у більшості випадків відносяться до активного працездатного населення, яке здатне створювати матеріальні цінності, що може сприяти розвитку держави. Діалектика даного явища полягає в наявності двох протиріч: а) потреба осіб, які скоїли злочини, зазнавати певні обмеження; б) дії держави, які спрямовані на їх перевиховання. Однією з традиційних форм протидії злочинності є широке використання штрафних санкцій, тобто заміна кримінального переслідування на внесення коштів в залежності від тяжкості скоєного злочину. Розгляд історії держави і права показує, що такий підхід знайшов своє відображення в Законі України «Про внесення змін до деяких законода-

вчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» від 15.11.2011 р.

Реалізація концепції сталого розвитку в кримінальному законодавстві може бути досягнута за допомогою внесення доповнень до КК України 2001 р. які змінюють інтереси держави в сфері призначення покарання. Так, пропонується в якості підстави для звільнення від кримінальної відповідальності передбачити включення до Кодексу положень стосовно повернення потерпілому майна та повного відшкодування заподіяних збитків. Наприклад, підставою для звільнення від кримінальної відповідальності за злочини, передбачені ст. 188-1 КК України, може бути повне відшкодування шкоди, заподіяної власнику. Тобто із санкції ст. 188-1, яка передбачає відповідальність за викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання, пропонується залишити тільки штраф, розмір якого розраховується залежно від нанесених збитків. Наведений приклад дає змогу дослідити алгоритм взаємодії чинників, які зумовлюють прийняття законів, направлених на реалізацію концепції сталого розвитку в юриспруденції з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків, спрямованих на удосконалення суспільних відносин в Україні.

ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ ЯК ОНОВЛЕНИЙ ВИЩИЙ ОРГАН СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

КУЧЕР Анна Миколаївна,
*студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Актуальність теми дослідження. Вища рада правосуддя є органом судової системи, основним призначенням якого є кадрове забезпечення суддівського корпусу в судах загальної юрисдикції. Слід зазначити, що її правовий статус зазнав суттєвих змін у зв'язку із впровадженням конституційної реформи 2015–2016 рр., через що наукові дослідження у цій сфері майже не проводилися.

Водночас варто зауважити, що Вища рада правосуддя за новим законодавством про судоустрій і статус суддів стала єдиним органом, уповноваженим ухвалювати рішення щодо призначення та звільнення суддів, переведення їх до інших судів, застосування до них заходів дисциплінарної відповідальності та вирішувати інші кадрові питання. Враховуючи вищевикладене, дослідження особливостей функціонування Вищої ради правосуддя, як оновленого вищого органу суддівського врядування є особливо актуальною темою сьогодення, оскільки спрогнозувати результати її роботи фактично на сьогодні не є можливим.

Стан дослідження теми. Безпосередньо функціонування Вищої Ради правосуддя в сучасних умовах досліджував тільки Д.В. Мандичев. Щоправда, в історичному розрізі функціонування Вищої Ради юстиції як попередника даного органу досліджували А.Л. Борко, В.Д. Бринцев, О.В. Гончаренко, В.В. Долежан, Р.В. Ігонін, П. Казакевич, М.Г. Мельник, Л.М. Москвич, І.В. Назаров, Ю.Є. Полянський,